
MONOGRAFIE PRAWNICZE

PRAWO KARNE
WOBEC NARAŻENIA
ŻYCIA I ZDROWIA
LUDZKIEGO
NA NIEBEZPIECZEŃSTWO

MARCIN DUDZIK

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MARCIN DUDZIK • PRAWO KARNE WOBEC NARAŻENIA
ŻYCIA I ZDROWIA LUDZKIEGO NA NIEBEZPIECZEŃSTWO

Polecamy nasze publikacje z tej serii:

Iwona Sepiolo

PRZESTĘPSTWO NIEGOSPODARNOŚCI Z ART. 296 KK

Małgorzata Wysoczyńska

**UTRUDNIANIE POSTĘPOWANIA KARNEGO. WYBRANE
ZAGADNIENIA TEORII I PRAKTYKI**

Paweł Czarnecki

**POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE WOBEC OSÓB
WYKONUJĄCYCH PRAWNICZE ZAWODY ZAUFANIA
PUBLICZNEGO**

Jan Lic

SPÓŁKA CYWILNA. PROBLEMY PODMIOTOWOŚCI PRAWNEJ

Joanna Zięba

RENTY STRUKTURALNE W USTAWODAWSTWIE ROLNYM

Marek Kulik

**PRZEDAWNIE NIE KARALNOŚCI I PRZEDAWNIE NIE
WYKONANIA KARY W POLSKIM PRAWIE KARNYM**

Ewa Rott-Pietrzyk

**WYKŁADNIA UMÓW W PRAWIE MODELOWYM I WSPÓLNYM
EUROPEJSKIM PRAWIE SPRZEDAŻY (CESL)**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

PRAWO KARNE WOBEC NARAŻENIA ŻYCIA I ZDROWIA LUDZKIEGO NA NIEBEZPIECZEŃSTWO

MARCIN DUDZIK

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2014

[Kup książkę](#)

Wydawca: Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2014**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DTP Service
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-6729-3

ISBN e-book 978-83-255-6730-9

[Kup książkę](#)

Spis treści

Przedmowa	IX
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XV
Wykaz orzecznictwa	XXV
Rozdział I. Niebezpieczeństwo w prawie karnym i w prawie wykroczeń	
– zarys problemu	1
§ 1. Pojęcie niebezpieczeństwa	1
§ 2. Cechy charakterystyczne niebezpieczeństwa w prawie karnym.....	5
I. Obiektywny charakter niebezpieczeństwa	5
II. Prawdopodobieństwo nastąpienia naruszenia dobra jako cecha charakterystyczna niebezpieczeństwa w prawie karnym.....	9
III. Pozostałe cechy charakterystyczne niebezpieczeństwa.....	13
§ 3. Postacie niebezpieczeństwa w prawie karnym.....	19
I. Niebezpieczeństwo bezpośrednie.....	19
II. Niebezpieczeństwo abstrakcyjne i konkretne	23
III. Niebezpieczeństwo powszechne i indywidualne	28
Rozdział II. Charakterystyka czynów zabronionych narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo	
§ 1. Niebezpieczeństwo w prawie karnym a czyny zabronione z narażenia życia i zdrowia ludzkiego	31
I. Uwagi ogólne	31
II. Przestępstwa narażenia życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo bezpośrednie	32
III. Czynы zabronione konkretnego i abstrakcyjnego narażenia życia i zdrowia ludzkiego.....	33
IV. Czynы zabronione z narażenia życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo powszechne	36
§ 2. Stosunek czynów narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo do czynów naruszających te dobra.....	38
§ 3. Sposób sprowadzenia niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia ludzkiego a konstrukcja czynów zabronionych	44

§ 4. Problematyka związku przyczynowego i normatywnego przypisania skutku.....	49
§ 5. Problematyka strony podmiotowej przestępstw i wykroczeń narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo	55
I. Uwagi ogólne	55
II. Umyślne narażenie na niebezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego	56
III. Nieumyślne narażenie życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo	67
§ 6. Materialny i formalny charakter czynów zabronionych narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo	70
Rozdział III. Prawnokarna ocena zachowań leżących na przedpolu dokonania przestępstw narażenia życia lub zdrowia ludzkiego	77
§ 1. Uwagi ogólne	77
§ 2. Przygotowanie przestępstw narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo	78
§ 3. Problematyka usiłowania przestępstw z narażenia życia i zdrowia ludzkiego	82
I. Uwagi ogólne	82
II. Usiłowanie przestępstw konkretnego narażenia życia i zdrowia ludzkiego o charakterze materialnym	88
III. Usiłowanie bezskutkowych przestępstw abstrakcyjnego i potencjalnego narażenia życia i zdrowia ludzkiego.....	115
Rozdział IV. Obszary styczne przestępstw i wykroczeń narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo	128
§ 1. Przestępstwo a wykroczenie w grupie czynów zabronionych z narażenia życia i zdrowia ludzkiego – uwagi ogólne	128
§ 2. Obszary styczne przestępstw i wykroczeń narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo w komunikacji.....	137
I. Narażenie na niebezpieczeństwo życia lub zdrowia indywidualnej osoby przez sprawcę wykroczenia z art. 86 KW	137
II. Prawnokarna ocena obszaru styčnego przestępstwa i wykroczenia polegającego na nieudzielaniu pomocy ofierze wypadku drogowego	144
III. Obszar styčny wykroczeń z art. 84, 85, 89, 98, 100, 101 KW i występku z art. 160 KK	147
IV. Obszar styčny wykroczenia z art. 96 KW i przestępstwa z art. 179 KK.....	154
V. Obszar styčny występku z art. 178a KK z niektórymi wykroczeniami z rozdziału XI KW	156

VI. Obszar styczny wykroczeń z rozdziału XI KW i przestępstw z art. 173 i 174 KK.....	166
§ 3. Obszar styczny przestępstw z art. 171, art. 163 § 1 pkt 3, 4 i art. 164 KK oraz wykroczenia z art. 83 KW.....	186
§ 4. Obszar styczny przestępstw i wykroczeń narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo w związku ze spowodowaniem pożaru bądź jego niebezpieczeństwa.....	194
§ 5. Obszar styczny przestępstwa spowodowania bezpośredniego niebezpieczeństwa zalewu (art. 163 § 1 pkt 2 KK) i wykroczenia z art. 80 KW.....	212
§ 6. Obszar styczny przestępstw narażających na niebezpieczeństwo życie i zdrowie małoletniego lub osoby nieporadnej oraz wykroczenia z art. 106 KW.....	214
§ 7. Obszar styczny przestępstwa z art. 165 KK i wykroczeń z rozdziału XIII KW.....	222
§ 8. Obszar styczny przestępstw i wykroczeń narażających życie i zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo w związku z wykonywaniem czynności zawodowych bądź innych czynności fachowych.....	233
Rozdział IV. Narażenie życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo w świetle praktyki sądowej	251
§ 1. Zakres i metoda badań.....	251
§ 2. Problematyka „ciemnej liczby”.....	254
§ 3. Przestępstwa narażenia życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo – analiza statystyczna.....	255
§ 4. Wykroczenia narażenia życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo – analiza statystyczna.....	261
§ 5. Praktyka sądowa	266
I. Cel badawczy.....	266
II. Przestępstwa i wykroczenia narażające na niebezpieczeństwo życie i zdrowie ludzkie, popełnione w związku z wykonywaniem czynności zawodowych bądź innych czynności fachowych.....	267
III. Przestępstwa i wykroczenia narażające na niebezpieczeństwo życie i zdrowie małoletniego lub osoby nieporadnej	272
IV. Przestępstwa i wykroczenia narażające życie i zdrowie ludzkie w komunikacji	274
V. Pozostałe przypadki	281
VI. Podsumowanie badań praktyki sądowej.....	284
Zakończenie	287
Indeks rzeczowy	293

Przedmowa

Problematyka czynów zabronionych narażających dobra prawne na niebezpieczeństwo doczekała się wielu opracowań. Fakt ten można w dużej mierze tłumaczyć tym, że nauka prawa karnego stara się wyjść naprzeciw określonym zjawiskom społecznym, a takim jest niewątpliwie wzrost ilości typów czynów zabronionych polegających na spowodowaniu zagrożenia dla dóbr prawnych. Wśród wspomnianych opracowań, w polskiej literaturze karnistycznej dominują prace, które dotyczą narażenia na niebezpieczeństwo w ogólności tzn. w odniesieniu do wszelkich dóbr prawnych. Stanowią one bez wątpienia cenny wkład w rozwój badań nad problematyką karalności na tzw. przedpolu naruszenia dobra prawnego, a także nad pojęciem i funkcją przestępstw z zagrożenia.

Niniejsze opracowanie poświęcone jest określonemu obszarowi wskazanej wyżej problematyki, a mianowicie czynom zabronionym narażającym na niebezpieczeństwo życie i zdrowie ludzkie. Tym, co wyróżnia typy będące przedmiotem analizy w niniejszej pracy, są właśnie wymienione dobra prawne, będące przedmiotem prawnokarnej ochrony na etapie poprzedzającym ich naruszenie. Od ukazania się przeszło 30 lat temu pracy *Wojciecha Radeckiego*¹ brak jest w polskiej literaturze opracowania poświęconego temu problemowi, dlatego nieśmiała próba wypełnienia tej swoistej luki wydaje się być uprawniona.

Z uwagi na usytuowanie zdrowia i życia ludzkiego w hierarchii chronionych przez prawo karne wartości, ustawodawca zdecydował się na kryminalizację czynów narażających na niebezpieczeństwo te dobra, w bardzo szerokim zakresie. W związku z tym, z prawnokarną reakcją – w szerokim tego słowa znaczeniu – mamy do czynienia w przypadku zachowań stwarzających jeszcze bardzo odległe niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzkiego, jaki w przypadku zachowań stwarzających niebezpieczeństwo o bardzo wysokim prawdopodobieństwie zaistnienia naruszenia tych wartości. Dlatego omawiając narażenie życia i zdrowia ludzkiego na niebezpieczeństwo w kontekście prawnokarnej reakcji, należało uwzględnić szerokie rozumienie tej gałęzi prawa, obejmującej swym zakresem normowania nie tylko przestępstwa, lecz także wykroczenia. Szerokie i przekrojowe ujęcie tej problematyki pozwoli na pełne poznanie zakresu penalizacji w tym obszarze i zorientowanie się czy odpowiada on rzeczywistym potrzebom ochrony życia i zdrowia ludzkiego.

W pierwszym rozdziale niniejszej dysertacji omówiono zagadnienie wyjściowe i centralne dla całej grupy analizowanych przestępstw i wykroczeń, stanowiące ich substrat, a mianowicie zjawisko niebezpieczeństwa w rozumieniu prawa karnego. W doktrynie od dawna ugruntowane jest jednak stanowisko, że pojęcie niebezpieczeństwa jest elementem decydującym o swoistych cechach grupy przestępstw z zagrożenia². Uwaga ta w całej rozciągłości może być odniesiona również do wykroczeń. Zastanović się zatem należało, czy

¹ W. Radecki, *Przestępstwa narażenia życia i zdrowia*.

² T. Kaczmarek, *Spółeczne niebezpieczeństwo czynu*, s. 18.